

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение
на Закона за енергията от възобновяеми източници

(Обн. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.29 от 10 Април 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.59 от 5 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.33 от 11 Април 2014г., изм. ДВ. бр.65 от 6 Август 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 6 Март 2015г., изм. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.56 от 24 Юли 2015г.)

§ 1. В чл. 18, алинея 1 т. 2 се отменя.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Насърченията по чл. 18, ал. 1, т. 6, 7 и 8, както и чл. 31 и 32 от Закона за енергията от възобновяеми източници не се прилагат за енергийните обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници по чл. 24, т. 3, които са въведени в експлоатация след 1 октомври 2015 г.

§ 3. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на
2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение на Закон за енергията от възобновяеми източници

През последното десетилетие България пое редица ангажменти, свързани със задължителното изкупуване на енергия и с изкупуването ѝ на преференциални цени, надвишаващи в пъти пазарните. Това създава напрежение в енергийната ни система и води до финансови затруднения на НЕК.

Само в периода 2008-2012, т.е. след въвеждане на насърченията за ВЕИ, цените за големите промишлени консуматори са нараснали с над 60% при минимално увеличение на продажните цени за промишлеността от около 13-14% и обща стопанска стагнация продължила до 2015г.

Повече от очевидно е, че избраният подход на правна регламентация в ЗЕ и ЗЕВИ, на непрозрачния начин, без използване на конкурсен принцип/процедури за присъединяване към преносната и разпределителна мрежа, размера на насърченията за произведена енергия от ВЕИ и предоставените обеми държавна помощ са несъвместими с правилата на вътрешния пазар и конкуренцията и засягат неблагоприятно общите условия на търговия и общ публичен интерес.

Насърченията са регламентирани под формата на преференциални цени на изкупуване на тази енергия, които надвишават значително средните цени (т.нар. ценови микс за високо и средно напрежение), заплащани от обществения доставчик, от крайните снабдители и в крайна сметка – от страна на държавата в съответствие с разпоредбите на ЗЕ и ЗЕВИ. Налице е предоставяне на държавна помощ за стопанска дейност с гарантирана реализация, компенсиреща значително обичайния бизнес и инвестиционен риск, надхвърляща допустимия максимален интензитет за предоставяне на държавна помощ, поради което изцяло са неприложими действието и правилата за реална конкуренция.

Доколкото допустимостта на държавната помощ свързана с тези насърчения се определя в съответствие с изискванията на приложимото национално и европейско право, и в двата случая – при допустима или при недопустима (несъвместима с вътрешно общностния пазар) държавна помощ, чрез осигурените преференциални изкупни цени се нарушава конкуренцията на националния и вътрешно общностния пазар. В случаите на предоставяне на допустима държавна помощ в съответствие с националното и Общностното право, се улеснява постигането на общи цели на ЕС и на свързани национални цели най-често в областта на безопасността, околната среда, политиките за ограничаване или адаптация към промените в климата и за устойчива, конкурентна и сигурна енергетика.

Достигането на определените национални или на общи цели на ЕС е значимо правно основание за преустановяване или за ограничаване на държавната помощ, респективно на държавната намеса на вътрешния пазар и в условията на свободна

конкуренция. Това е валидно още повече за случаи, при които независимо че нейното предоставяне води до увеличен принос към целите на ЕС, в същото време засяга негативно и значително условията на търговията до степен, противоречаща на общия интерес.

Основен документ на ЕС, регламентиращ съвместимостта на държавната помощ спрямо правилата на конкуренцията и вътрешния пазар, е „СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 – 2020 г. (2014/С 200/01), издадени в пряка връзка с член 107, параграф 3, буква в) на Договора за функционирането на Европейския съюз“.

Република България е нотифицирала приложимостта и задължителния характер на тези насоки спрямо действащото вътрешното законодателство и неговите последващи изменения.

Крайните потребители на ел. енергия, вкл. домакинствата и стопанския сектор, ще бъдат облекчени чрез намаляване на натиска върху финансовото състояние на обществения доставчик и ЕРП, респективно – от по-ниски стъпки на нарастване на добавката „задължения към обществото“.

Експлоатацията на мощности със задължително и преференциално изкупуване на ел. енергия оказва пряк финансов натиск върху намаляването на произведената енергия от други ефективно работещи енергийни мощности и свързаните с тях суровинни производства. Административното налагане на ограничения в натоварването на другите енергийни високоефективни мощности създаде и създава условия за дебалансиране на енергийната система. В резултат на тези регулаторни ограничения, в търсене на подобряване ефективността на енергийните мощности чрез увеличаване на тяхното натоварване, се пристъпи към износ на излишъка от енергия, но същевременно и износ на национален доход по линията на експорта на енергия на по-ниски цени от тази за вътрешния пазар.

При наличието на излишък на енергия и свободни мощности, включване към системата на нови енергийни мощности, и задължителното изкупуване на произведената от тях енергия при това на преференциални цени, създава допълнителни деформации, блокира развитието на свободния пазар и драстично намалява ефективността на енергийната система. Задължителното изкупуване на енергия на преференциални цени в голяма степен блокира създаването на борса за електроенергия, което е задължително условие на ЕС спрямо България.

Преференциалните цени за изкупуване на енергия директно се отразяват върху конкурентоспособността на българската икономика и особено на енергоинтензивните производства, които са гръбнак на българския износ и основание за просперитет на една експорториентирана икономика.

Не на последно място, въвеждането на преференции за отделни производители на енергия им даде възможност за множество некоректни и дори криминални спекулативни действия, нарушаващи пазарните принципи и влошаващи допълнително

състоянието на икономиката, като цяло, и на енергийния сектор, в частност. Нещо повече – действащия в момента правен режим насърчава единствено инвестициите с нулев риск, което води до задълбочаване на деформациите в енергетиката, и като цяло има деморализиращ ефект за целия инвестиционен пазар. Това е и една от причините за рязък спад в инвестициите вкл. чуждестранните инвестиции в сектора.

С цел преустановяване и преодоляване на деформациите, и подобряване на балансите на българската енергийна система, необходимо е да се ограничат инвестициите с безрисков, и спекулативен характер, тъй като те нанасят сериозен удар върху българската икономика, вкл. върху пазара на труда и доходите.

Ще бъдат предотвратени или поне частично ограничени изключително негативните ефекти върху НЕК, публичните финанси и ръста на цените на ел. енергията за битовите и промишлени потребители.

Следва да се отбележат отделно очакваните положителни ефекти от отмяната на чл. 18 , ал.1, т. 2, чл 18, ал. 7, и чл. 24, т. 3 свързани с:

- увеличаване на конкурентостта на пазара и натиска за намаляване на инвестиционните и оперативни разходи и прилагане на върхови технологични постижения при бъдещи инвестиционни проекти;

- намаляване на зависимостта и корупционния натиск от/към компетентните държавни органи, местни власти, обществения доставчик и крайните снабдители;

- намаляване на броя и вида на злоупотребите в сектора, вкл. по отношение на производствената, техническа и счетоводна отчетност, данъчни нарушения, ползване на неправомерна допълнителна държавна помощ, недопустима свързаност на задължените лица, ограничаване на природните дадености и потенциал за развитие.

ВНОСИТЕЛИ: